

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2015)

4ο Πανελλήνιο Συνέδριο «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»

4ο Πανελλήνιο Συνέδριο
«Ένταξη και Χρήση των
ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική
Διαδικασία»

Θεσσαλονίκη

30 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2015

«Αγώνες για Έναν Ανθρωπινότερο Κόσμο: Από τους Αγωνιστές και τους Μάρτυρες στους Χριστιανούς του Σήμερα»: Εκπαιδευτικό Σενάριο με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Α. Κουκίδου, Β. Μητροπούλου, Κ. Μπίκος

doi: [10.12681/cetpe.4259](https://doi.org/10.12681/cetpe.4259)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κουκίδου Α., Μητροπούλου Β., & Μπίκος Κ. (2022). «Αγώνες για Έναν Ανθρωπινότερο Κόσμο: Από τους Αγωνιστές και τους Μάρτυρες στους Χριστιανούς του Σήμερα»: Εκπαιδευτικό Σενάριο με Αξιοποίηση των ΤΠΕ. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 1–9. <https://doi.org/10.12681/cetpe.4259>

«Αγώνες για Έναν Ανθρωπινότερο Κόσμο: Από τους Αγωνιστές και τους Μάρτυρες στους Χριστιανούς του Σήμερα»: Εκπαιδευτικό Σενάριο με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Α. Κουκίδου¹, Β. Μητροπούλου², Κ. Μπίκος³

¹ Θεολογική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπίστημιο Θεσσαλονίκης, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, akoukidou1@gmail.com

² Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, mitro@theo.auth.gr

³ Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, bikos@edlit.auth.gr

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό σενάριο για το μάθημα των Θρησκευτικών της Ε΄ Δημοτικού. Αποτελεί μία εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας με ενσωμάτωση των ΤΠΕ, σε συμβατότητα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, διαθεματικές προεκτάσεις και εστίαση στην οργάνωση των μαθητών σε ομάδες. Η μεθοδολογία ανάπτυξης και εφαρμογής του σεναρίου ενσωματώνει ορισμένες από τις αρχές του συμπεριφορισμού, του εποικοδομητισμού, της κοινωνικοπολιτισμικής θεωρίας, και του θεωρητικού πλαισίου του κοννεκτιβισμού, ενώ παράλληλα, αναδεικνύει τη διδακτική αρχή της εποπτείας, η οποία αποτελεί γνώρισμα του Νέου Σχολείου. Για την υλοποίηση του προτεινόμενου εκπαιδευτικού σεναρίου αξιοποιούνται οι Νέες Τεχνολογίες και ειδικότερα τα λογισμικά παρουσίασης (Power Point), εννοιολογικής χαρτογράφησης (Kidspiration), το λογισμικό ανοικτού τύπου δημιουργίας ασκήσεων (Hot Potatoes), τη διαδραστική οπτική πλατφόρμα για τη δημιουργία πολυμεσικών αφισών (Glogster.edu) και το εκπαιδευτικό λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τα Θρησκευτικά Ε΄ & Στ΄ Δημοτικού.

Λέξεις κλειδιά: εκπαιδευτικό σενάριο, Θρησκευτικά, Νέες Τεχνολογίες

1. Εισαγωγή

Η ένταξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών¹ στην εκπαίδευση ωθούν στην κριτική επανεξέταση των τάσεων, των θεωριών και των πρακτικών αγωγής των μαθητών. Προς αυτή την κατεύθυνση συναινεί το γεγονός ότι η σύγχρονη γενιά των μαθητών έχει το ρόλο των γηγενών στην Κοινωνία της Πληροφορίας (Μικρόπουλος & Μπέλλου, 2010; Μητροπούλου, 2012). Ως εκ τούτου, κρίνεται απαραίτητο ο μαθητής μέσω της εκπαίδευσης στις Νέες Τεχνολογίες να ενισχυθεί και να εφοδιαστεί με «δεξιότητες για δια βίου μάθηση, με ικανότητες

---

¹ Στο εξής για λόγους συντομογραφίας χρησιμοποιούνται τα αρχικά ΤΠΕ.

Β. Δαγδύλης, Α. Λαδιάς, Κ. Μπίκος, Ε. Ντρενογιάννη, Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 30 Οκτωβρίου – 1 Νοεμβρίου 2015

οργάνωσης πληροφοριών και κριτικής ανάλυσης» (Βοσνιάδου, 2006: 17–18). Σ' αυτό θεωρείται ότι μπορεί να συμβάλει η διδασκαλία με εκπαιδευτικά σενάρια.

Η εστίαση στην έννοια της 'αγωνιστικότητας' στο σχολικό εγχειρίδιο των Θρησκευτικών της Ε΄ Δημοτικού, και η σύνδεση με τους βίους των Αγίων και των Μαρτύρων, καθώς και η σύνδεση με την προσπάθεια των σύγχρονων ανθρώπων για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων, παρέχουν τη δυνατότητα σχεδίασης ενός εκπαιδευτικού σεναρίου το οποίο εκτός από εκπαιδευτική διαδικασία, θα αποτελέσει βιωματική δράση, πηγή έμπνευσης και παράδειγμα αλτρουισμού για τους μαθητές.

2. Αξονες περιγραφής εκπαιδευτικού σεναρίου

Το εκπαιδευτικό σενάριο για το μάθημα των Θρησκευτικών της Ε΄ Δημοτικού φέρει τον τίτλο *«Αγώνες για έναν ανθρωπινότερο κόσμο: Από τους Αγωνιστές και τους Μάρτυρες στους χριστιανούς του σήμερα»* με εκτιμώμενη διάρκεια 8 διδακτικές ώρες.

2.1 Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Οι διαθεματικές προεκτάσεις του σεναρίου περιλαμβάνουν τα γνωστικά αντικείμενα της Γλώσσας, Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, Εικαστικών και της Πληροφορικής, που λειτουργούν υποστηρικτικά στη διεξαγωγή του σεναρίου. Συγκεκριμένα κρίνεται αναγκαίο να έχουν προηγουμένως διδαχθεί στο καθένα απ' αυτά τα εξής:

Γλώσσα: Η 1η ενότητα «Ο φίλος μας το περιβάλλον» και ιδιαίτερα, η θεματική «Η φίλη μας η θάλασσα» για να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές απέναντι στο θέμα της μόλυνσης και να τους οδηγήσει στη διαπίστωση ότι μπορούν να συνδράμουν συμμετέχοντας σε δράσεις όπως αυτή της παιδικής HELMEPA. Το ποίημα «Ειρήνη», που εντάσσεται στα πλαίσια της 10ης ενότητας «Ειρήνης και Φιλίας» του Ανθολογίου αναδεικνύει το υψίστης σημασίας αγαθό της ειρήνης και την ανάγκη προάσπισής του μέσα από αγώνες.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή: Η υποενότητα 2 της ενότητας Β΄ «Υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματά μας» για να εστιάσουν στους αγώνες για την αναγνώριση των βασικών δικαιωμάτων του ανθρώπου κατά τη διάρκεια της ιστορίας, καθώς και στην Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Εικαστικά: Το Α΄ κεφάλαιο «Απλά υλικά και μορφικά στοιχεία» για την προετοιμασία των μαθητών/-τριών για την κατασκευή της ψηφιακής αφίσας

Πληροφορική: Απόκτηση δεξιοτήτων μορφοποίησης ενός αρχείου κειμένου, τοποθέτησης εικόνας σε κείμενο και αποθήκευσης ενός αρχείου, ανάπτυξης δεξιοτήτων αναζήτησης, εντοπισμού και συλλογής πληροφοριών από το διαδίκτυο, καθώς και επιλογής και επεξεργασίας τους με κριτικό τρόπο.

2.2 Συμβατότητα με το ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ

Το εκπαιδευτικό σενάριο βρίσκεται σε συμβατότητα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ του μαθήματος των Θρησκευτικών της Ε΄ τάξης. Οι δραστηριότητες του αναπτύχθηκαν με βάση τις αρχές της διαθεματικότητας και της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Το σενάριο λειτουργεί υποστηρικτικά και αποσκοπεί στην ενίσχυση της διδασκαλίας των Κεφαλαίων Β΄: «Αγωνιστές και Μάρτυρες» και Ε΄: «Αγώνες για έναν κόσμο ανθρωπινότερο» από το σχολικό εγχειρίδιο Θρησκευτικών.

2.3 Οργάνωση της διδασκαλίας & απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Η συγγραφή του σεναρίου εστιάζει στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προτείνεται ο χωρισμός των μαθητών της τάξης σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων τόσο εντός της σχολικής τάξης, όσο και στο εργαστήριο Πληροφορικής. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και τον βιντεοπροβολέα, ενώ οι μαθητές καλούνται να εργαστούν σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων με τη χρήση ενός υπολογιστή. Ως μέσα στη διδασκαλία χρησιμοποιούνται τα φύλλα εργασίας (έντυπη και ηλεκτρονική μορφή), το διαδίκτυο, τα λογισμικά παρουσίασης (Power Point) και εννοιολογικής χαρτογράφησης (Kidspiration), το εργαλείο επεξεργασίας κειμένου (Microsoft Word), το εκπαιδευτικό λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Θρησκευτικά Ε΄ & Στ΄ Δημοτικού) και η διαδραστική οπτική πλατφόρμα (<http://edu.glogster.com/>) για τη δημιουργία πολυμεσικής αφίσας. Για την αξιολόγηση του μαθητή αξιοποιείται το λογισμικό ανοικτού τύπου δημιουργίας ασκήσεων και ανατροφοδότησης (Hot Potatoes).

2.4 Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο, οι μαθητές κρίνεται απαραίτητο να γνωρίζουν ότι ο αγώνας του Χριστού συνεχίστηκε μέσα από το έργο των Αποστόλων και από τη δράση των Αγίων και των Μαρτύρων, ώστε να κατανοήσουν ότι συνεχίζεται ακόμα και σήμερα λαμβάνοντας την μορφή κοινωνικών αγώνων. Ενώ, ως προς τη χρήση ΤΠΕ οι μαθητές αναμένεται να μπορούν να χειριστούν τις μηχανές αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο, να χρησιμοποιήσουν τα ψηφιακά εργαλεία μάθησης που προαναφέρθηκαν και να αλληλεπιδράσουν επιτυχώς με τα εκπαιδευτικά λογισμικά και τις δραστηριότητες.

2.5 Διδακτικοί Στόχοι

1. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο των Θρησκευτικών: Οι μαθητές αναμένεται να πληροφορηθούν ότι ο αγώνας του Χριστού συνεχίζεται με τους Αποστόλους, τους Μάρτυρες και τους Αγίους, να αντιληφθούν ότι μαρτυρία της αγωνιστικότητας των χριστιανών αποτελούν οι αγώνες για έναν κόσμο ανθρωπινότερο και ως εκ τούτου να συνδέσουν τους αγώνες για την προστασία του περιβάλλοντος, για τη δικαιοσύνη, για την εξάλειψη του φαινομένου της πείνας και για την ειρήνη με τη συνέχιση του έργου του Χριστού.

2. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας: Οι διδακτικοί στόχοι ορίζουν ότι οι μαθητές θα πρέπει να εξοικειωθούν με τις «*πολυτροπικές τεχνικές παρουσίασης των πληροφοριών*» (Κωστούλη, 2009: 240-241), να μετατρέπουν λεκτικά κείμενα σε εικονικά κείμενα, ώστε να εξοικειωθούν με την επεξεργασία, σύνταξη και ανάγνωση πολυτροπικών κειμένων.
3. Ως προς τη χρήση ΤΠΕ: Οι μαθητές αναμένεται να εξοικειωθούν με τη χρήση του Η/Υ και των περιφερειακών συσκευών, να βελτιωθούν στις δεξιότητες επεξεργασίας κειμένου και του λογισμικού παρουσίασης, συμπλήρωσης εννοιολογικού χάρτη, διερεύνησης στο διαδίκτυο, συμπλήρωση ηλεκτρονικά των φύλλων εργασίας, βελτίωσης της δεξιότητας πληκτρολόγησης και δημιουργίας πολυμεσικής αφίσας.
4. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία: Οι μαθητές αναμένεται να δομήσουν τη γνώση τους στα πλαίσια της ομάδας, ώστε να αντιληφθούν την αξία της συνεργασίας για την επίτευξη ενός στόχου. Παράλληλα, επιδιώκεται να βελτιώσουν την δεξιότητα συλλογής πληροφοριών, οργάνωσης, ανάλυσης και κριτικής επεξεργασίας των δεδομένων. Τέλος, αναμένεται να συνειδητοποιήσουν την σημαντικότητα του μαθήματος των Θρησκευτικών, το οποίο συνδιαλέγεται με την καθημερινή ζωή.

2.6 Ρόλος του εκπαιδευτικού

Ορίζεται ως καθοδηγητικός και υποστηρικτικός κατά τη διάρκεια όλων των φάσεων του σεναρίου (Μητροπούλου, 2012: 264). Καλείται να εντοπίσει τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις των μαθητών και ποιοι από τους μαθητές του διαθέτουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις για τη χρήση των ΤΠΕ (Newby et al., 2009: 101). Οργανώνει τις ομάδες των μαθητών, παρακολουθεί την ατομική πρόοδο κάθε μαθητή, αξιολογεί τη συμμετοχή και δραστηριοποίηση τους στα πλαίσια των ομάδων, ώστε να αποδώσουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους (Κογκούλης, 2004: 164,171,188). Δρα διαμεσολαβητικά με στόχο την ανάδειξη των στρατηγικών των ομάδων, την προώθηση του διαλόγου, την επίλυση τυχόν δυσκολιών ή προβλημάτων κατά την συμπλήρωση των φύλλων εργασίας (Μητροπούλου, 2008: 182-184). Ενθαρρύνει την πορεία των μαθητών προς τη μάθηση με επισημάνσεις (Khan & Yip, 1996) κατά την συμπλήρωση των φύλλων εργασίας. Ο εκπαιδευτικός εισάγει τους μαθητές στο πολυμεσικό περιβάλλον των λογισμικών και τους παρέχει σαφείς οδηγίες χειρισμού τους, ώστε να εξοικειωθούν με τη χρήση του. Αποσκοπεί στην ενεργοποίηση των μαθητών μέσω της αρχής «*learning by doing*» (Shneider et al., 2002: 175 -183). Κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων αφήνει τα μέλη των ομάδων να αλληλεπιδράσουν με το λογισμικό, ενώ ο ίδιος περιφέρεται στο σχολικό εργαστήριο της Πληροφορικής (Μητροπούλου κ.α., 2005). Γι' αυτό θα πρέπει να είναι επαρκώς καταρτισμένος στις ΤΠΕ και εξοικειωμένος με τη χρήση λογισμικών (Μπίκος, 2012: 225-226).

2.7 Μεθοδολογία εκπαιδευτικού σεναρίου

1. Σύμφωνα με το **σύστημα της δραστηριότητας**, (Μητροπούλου & Γκίκας, 2010) το σύνολο της σχολικής τάξης και οι ομάδες των μαθητών αποτελούν 'κοινότητες

μάθησης? (Κόμης, 2004: 99). Στα πλαίσια της κοινότητας της ομάδας οι μαθητές δραστηριοποιούνται, κατανέμουν τις εργασίες μεταξύ των μελών της ομάδας, διατυπώνουν τους κανόνες συν-εργασίας και αποφασίζουν για τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων της εργασίας τους.

2. Σύμφωνα με τους θεωρητικούς του **κοινωνικού δομητισμού** κατά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων στα πλαίσια της ομάδας οι ικανότεροι μαθητές παρέχουν πλαίσιο στήριξης (Roblyer, 2008: 85,87) στους λιγότερο ικανούς για να μεταβούν οι στο επόμενο στάδιο της νοητικής τους ανάπτυξης.

3. Ο **κοινωνικοπολιτισμικός** προσανατολισμός του σεναρίου γίνεται εμφανής από την αλληλεπίδραση με την διαδικτυακή πλατφόρμα του Glogster edu, που παρέχει τη δυνατότητα ‘πολυτροπικής παρουσίασης των πληροφοριών’ (Κωστούλη, 2009: 240 - 241) και αξιοποιεί τις δυνατότητες της γλώσσας για την κατασκευή μίας πολυμεσικής αφίσας.

4. Η αξιοποίηση του λογισμικού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τα Θρησκευτικά της Ε΄ Δημοτικού και του λογισμικού Hot Potatoes, καθώς και η ενασχόληση με τις δραστηριότητες ‘Κουίζ’ και ‘Αντιστοίχιση εικόνων’ της ενότητας 13 του Ψηφιακού Διαδραστικού Βιβλίου της Δ΄ Δημοτικού, εντάσσουν τη διδασκαλία στην **συμπεριφοριστική προσέγγιση**.

5. Σύμφωνα με την θεωρία της **ανακαλυπτικής μάθησης** οι προϋπάρχουσες γνώσεις και πληροφορίες ανασύρονται από τη μνήμη και μεταφράζονται στους τρόπους, τους οποίους κάνει χρήση ο μαθητής όταν βρίσκεται σε διαδικασία επίλυσης των δραστηριοτήτων (Bigge, 2008:359). Για την ενεργοποίηση της προγενέστερης γνώσης χρησιμοποιείται το λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης Kidspiration3^{TM} (Μητροπούλου, 2008: 327).

6. Στοιχεία του **κοννεκτιβισμού** εντοπίζονται στην προσπάθεια του εκπαιδευτικού να δημιουργήσει στους μαθητές εμπειρίες συνεισφοράς στη γνώση με τη δημιουργία νέων συνδέσεων στα ψηφιακά δίκτυα (Kor & Hill, 2008) που εκφράζονται με την δημόσια κοινοποίηση της ψηφιακής αφίσας.

7. Σύμφωνα με την **αρχή της παρόθησης του Bruner** όταν η ύλη προς μάθηση στο σενάριο κατανέμεται σε ενδιαφέροντες δραστηριότητες προκαλεί την προσοχή των μαθητών με αποτέλεσμα η μάθησή τους να έχει μεγαλύτερη διάρκεια. Συμπληρωματικά, η **θεωρία της συναισθηματικής διεύρυνσης και ανάπτυξης (Broaden & Build Theory)** της Fredrickson (2005: 679-680) υποστηρίζει ότι σε κατάσταση θετικού συναισθήματος οι γνωστικές ικανότητες λειτουργούν σε μέγιστο βαθμό, η ικανότητα της προσοχής και της αυτοσυγκέντρωσης αυξάνεται. Το σενάριο υποστηρίζει τη διδακτική αρχή της εποπτείας (Μητροπούλου, 2008: 50-51). Το εμπλουτισμένο ψηφιακό εποπτικό υλικό διεγείρει το ενδιαφέρον (Βασιλόπουλος, 2008: 170) και τις νοητικές ικανότητες (Βασιλόπουλος, 2002: 86) των μαθητών, τους παρέχει κίνητρα μάθησης και συντελεί στην ανάδειξη θεμάτων για συζήτηση.

8. Στις δραστηριότητες, με τις εικόνες της Πεντηκοστής και των Αγωνιστών και των Μαρτύρων, επιτυγχάνεται η πληροφόρηση σχετικά με το/τα πρόσωπο/-α ή το γεγονός, και παράλληλα προωθείται η εμπάθυνση στον συμβολικό χαρακτήρα τους και το θεολογικό τους υπόβαθρο (Μητροπούλου, 2008: 51). Η **θεωρία της διπλής κωδικοποίησης** του Ρανβίο εντοπίζεται κατά την χρήση των πολυμέσων, τα οποία περιλαμβάνουν ήχο, βίντεο, εικόνα, γραφικά και κείμενο με αποτέλεσμα να διεγείρουν περισσότερες από μία αισθήσεις με αποτέλεσμα την διπλή καταχώρηση των πληροφοριών στη μνήμη των μαθητών. Για την αποφυγή της **γνωστικής υπερφόρτωσης**, προτείνεται στον εκπαιδευτικό να συνδυάσει αφήγηση και video κατά την παρουσίαση της πληροφορίας (Μητροπούλου, 2008: 97-98, 102).

3. Προτεινόμενες Δραστηριότητες – Περιγραφή Δραστηριοτήτων

1^η δραστηριότητα (45'): Ο εκπαιδευτικός κατά την πρώτη διδακτική ώρα επιλέγει τη διδακτική μορφή του διαλόγου για να εστιάσει στα γεγονότα μετά την Ανάσταση του Χριστού, για την ημέρα της Πεντηκοστής και για την παρουσία του Αγίου Πνεύματος στους αγώνες των Αποστόλων, αλλά και όλων των συνεχιστών του έργου του Χριστού. Το πρώτο φύλλο εργασίας είναι κοινό για όλες τις ομάδες, αξιοποιεί τη δυναμική της εικόνας και έχει διαγνωστική λειτουργία. Ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις των μαθητών για να συνδέσει το γεγονός της Πεντηκοστής με τους αγώνες των Αποστόλων, καθώς και με τους αγώνες των Αγίων και των Μαρτύρων. Οι μαθητές καλούνται να παρατηρήσουν την εικόνα της Πεντηκοστής και να συζητήσουν στις ομάδες εργασίας τους το γεγονός το οποίο απεικονίζει, τα άτομα τα οποία απεικονίζονται, τη θέση τους στην εικόνα και τη στάση τους. Οι μαθητές στην συνέχεια καλούνται να δημιουργήσουν ένα αρχείο παρουσίασης PowerPoint όπου να καταγράψουν τις απαντήσεις τους για να τις παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης. Έπειτα εμπλουτίζουν τις απαντήσεις τους αντλώντας συμπληρωματικό υλικό από τις δραστηριότητες 'Κουίζ' και 'Αντιστοίχιση εικόνων' από το εμπλουτισμένο διαδραστικό βιβλίου Θρησκευτικών της Δ' Δημοτικού.

2^η Δραστηριότητα (90'): Η δραστηριότητα φέρει τον τίτλο «*Μικρό Συναξάρι - Καταγράφοντας το βίο των αγωνιστών και των μαρτύρων*». Διανέμονται τέσσερα διαφορετικά φύλλα εργασίας, που εστιάζουν στην έννοια της 'Αγιότητας'. Οι μαθητές καλούνται να περιηγηθούν στο εκπαιδευτικό λογισμικό Θρησκευτικών της Ε' και Στ' Δημοτικού για να διερευνήσουν το λήμμα 'Συναξάρι/συναξαριστής' και να επισκεφτούν την ιστοσελίδα «Ορθόδοξος Συναξαριστής» για τη μελέτη των βίων των: Αγίου Στεφάνου, Αγίων Σαράντα Μαρτύρων, Αγίας Αικατερίνης, Αγίας Ακυλίνας, Αγίου Ταρσίζιου, Αγίου Κωνσταντίνου του Υδραίου, Αγίου Γεωργίου από τα Ιωάννινα. Στη συνέχεια συντάσσουν ένα συναξάρι σε αρχείο παρουσίασης όπου συνθέτουν οργανικά τα κείμενα του Β' κεφαλαίου του σχολικού εγχειριδίου τις

πληροφορίες του εκπαιδευτικού λογισμικού Θρησκευτικών της Ε΄ & Στ΄ Δημοτικού και της ιστοσελίδας του «Ορθόδοξου Συναξαριστή».

3^η Δραστηριότητα (90΄): Η τρίτη δραστηριότητα φέρει τον τίτλο «*Πρωτομάρτυρας, παιδομάρτυρες νεομάρτυρες: Διαχωρίζοντας τις έννοιες*». Οι μαθητές καλούνται να εντοπίσουν στο εκπαιδευτικό λογισμικό της Ε΄ και Στ΄ Δημοτικού για τα Θρησκευτικά τους ορισμούς των εννοιών «Πρωτομάρτυρας», «Παιδομάρτυρες» και «Νεομάρτυρες» και να τις καταγράψουν σε ένα αρχείο παρουσίας. Στη συνέχεια, συμπληρώνουν τον ημιτελή εννοιολογικό χάρτη, που έχει ετοιμάσει ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια του λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης Kidspiration. Τέλος, οι καλούνται να λύσουν το σταυρόλεξο με τίτλο «Χαρακτηριστικά των Αγίων και των Μαρτύρων» που λειτουργεί κι ως τελική αξιολόγηση των μαθητών στο Β΄ Κεφάλαιο.

4^η Δραστηριότητα(135΄): Έχει ως τίτλο «*Απεικονίζοντας τους αγώνες για έναν κόσμο ανθρωπινότερο*», ενώ μέσα από τα τέσσερα διαφορετικά φύλλα εργασίας εξετάζονται οι επιμέρους θεματικές: *i) Αγώνες για την προστασία του περιβάλλοντος, ii) Αγώνες για τη δικαιοσύνη, iii) Αγώνες για την εξάλειψη της πείνας, iv) Αγώνες για την ειρήνη*. Ο εκπαιδευτικός θέτει την ερώτηση «*πώς επιτυγχάνεται η συνέχιση του αγώνα για έναν κόσμο ανθρωπινότερο*» και με την **τεχνική του καταιγισμού ιδεών** (brainstorming), οι μαθητές εκφράζουν αυθόρμητα τις ιδέες τους. Στα φύλλα εργασίας παρέχονται διευθύνσεις ιστοσελίδων για ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος, δικαιοσύνης, του φαινομένου της πείνας και της ειρήνης. Οι ομάδες των μαθητών συγκεντρώνουν τις πληροφορίες και τις αξιοποιούν στην κατασκευή μιας ψηφιακής αφίσας όπου εκθέτουν ένα από τα προαναφερόμενα κοινωνικά ζητήματα.

4. Συμπεράσματα

Η έννοια του εκπαιδευτικού σεναρίου αναδεικνύεται την τελευταία δεκαετία ως εναλλακτική διδακτική πρόταση που αποσκοπεί στην ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ενσωμάτωση του εκπαιδευτικού σεναρίου στη διδακτική πράξη αναμένεται να έχει θετική επίδραση τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους μαθητές καθώς επιτρέπει τη «*δημιουργία διερευνητικής ατμόσφαιρας*», «*ομαδοσυνεργατικού περιβάλλοντος*», «*πολλαπλής αναπαράστασης της πληροφορίας*» και «*διαθεματικότητας*» και παρέχει πρόσβαση σε πλήθος πηγών. Έτσι, το μάθημα των Θρησκευτικών μέσω της διδασκαλίας με χρήση εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ έχει μαθητοκεντρικό προσανατολισμό, καθώς αξιοποιούνται «*οι εμπειρίες και οι αφομοιωτικές δυνατότητες*» των μαθητών και αναπτύσσεται η ικανότητα αντίληψης «*της θρησκευτικής διάστασης διάφορων πραγμάτων*», υπηρετώντας τον θρησκευτικό γραμματισμό.

Βιβλιογραφία

Βασιλόπουλος, Χ. (2002). *Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών*, 3η εκδ. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

- Βασιλόπουλος, Χ. (2008). *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Bigge, M. L. (2008). *Θεωρίες Μάθησης για Εκπαιδευτικούς*, (μτφ. Α.Καντάς, Α. Χαντζή), 5η εκδ. Αθήνα: Πατάκη.
- Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές. Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg – Γιώργος Δάρδανος.
- Fredrickson, B., & Losada, M. (2005). Positive Affect and the Complex Dynamics of Human Flourishing. *American Psychologist Association*, 60(7), 679-680.
- Κογκούλης, Ι.Β. (2004). *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, 2η εκδ. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Κόμης, Β. Ι. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Kor, R. & Hill, A. (2008). *Connectivism: Learning theory of the future or vestige of the past? IRRODL (The International Review of Research in Open and Distance Learning)* [Internet], October, 9 (3). Ανακτήθηκε στις 16 Ιουνίου, 2013, Διαθέσιμο στον Παγκόσμιο Ιστό από: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/Article/523/1103%22> [Τελευταία πρόσβαση 16/Ιουν/2013]
- Κωστούλη, Τ. (επιμ. 2009). *Ο γραπτός λόγος σε κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια. Κειμενικές πρακτικές και διαδικασίες μάθησης*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Μητροπούλου, Μ. (2008). *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Μητροπούλου, Β. (2012). Το εκπαιδευτικό σενάριο με χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία των Θρησκευτικών. Στον Τιμητικό τόμο του καθηγητή Βασιλόπουλου, Χ. (Εκδ.), *Αγωγή Αγάπης*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Μητροπούλου, Β., Βασιλόπουλος, Χ., Κόπτης, Α. (2005). Σύγχρονες Θεωρίες Μάθησης στο Σχεδιασμό και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Λογισμικού για το Γυμνάσιο στο Μάθημα των Θρησκευτικών. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ (σε CD Rom) 'Από το μαυροπίνακα στις ευρυζωνικές δορυφορικές επικοινωνίες: προκλήσεις και ευκαιρίες για τους εκπαιδευτικούς στα απομακρυσμένα σχολεία', Αθήνα, Οκτώβριος 14/16, 1-7.
- Μητροπούλου, Β. & Γκίκας Α. (2010). Ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα... μέσω διαδικτύου. *Πρακτικά 7ου Πανελληνίου συνεδρίου ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ με θέμα 'ΤΠΕ και Εκπαίδευση'*, Αθήνα, Οκτώβριος 30/31.
- Μικρόπουλος, Τ., & Μπέλλου, Ι. (2010). *Σενάρια Διδασκαλίας με Υπολογιστή*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Μπίκος, Κ. (2012). *Ζητήματα Παιδαγωγικής που θέτουν οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

- Newby, T.J., Stepich, D.A., Lehman, J.D., Russell, & J.D. (2009). *Εκπαιδευτική τεχνολογία για διδασκαλία και μάθηση*, (μτφ. Φ. Κοκαβέσης,), 3η έκδ., Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Επίκεντρο. (Το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε το 2000).
- Roblyer, M.D. (2008). *Εκπαιδευτική τεχνολογία και διδασκαλία*. (μτφ. Σ. Παπαδάκης, Π. Λάμπσας, Μ. Μαναράκης,). Αθήνα :«Έλλην»
- Shneider, D., Synteta,P. & Frete, C. (2002). Community, content and collaboration management systems in education: A new chance for socio-constructivist scenarios? *Proceedings of the 3rd Congress on Information and Communication Technologies in Education*, Rhodes, 26-29/Sept. 175–183
- ΥΠΕΠΘ-ΠΙ. (2003). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης*. Ανακτήθηκε στις 20 Μαρτίου 2013 από την ιστοσελίδα <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/> [Τελευταία πρόσβαση 24 Μαρτίου 2013]